

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Natuur- en recreatiepark Muzenrijk (BillyBird), gemeente Cranendonck

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
en de aanvulling daarop

8 juli 2010 / rapportnummer 1834-100

1. OORDEEL OVER HET MER

BillyBird Beheer BV en NIBA NV hebben het voornemen een natuur- en recreatieterrein van ca. 80 hectare te ontwikkelen nabij de Randweg-Noord in Budel (gemeente Cranendonck). De ontwikkeling van het park is gekoppeld aan een ontgroning ten behoeve van het aanleggen van een recreatieplas en grondstoffenwinning. Voor het voornemen is een wijziging van het bestemmingsplan van de gemeente Cranendonck nodig. Ten behoeve van de besluitvorming hierover wordt de m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Cranendonck is het bevoegd gezag in deze procedure.¹

Tijdens de toetsing heeft een gesprek plaats gevonden tussen de Commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemer. Daar heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig is. De tekortkomingen hadden betrekking op de hydrologische effecten en effecten op Natura 2000-gebieden. Naar aanleiding daarvan heeft het bevoegde gezag de Commissie verzocht de advisering op te schorten om de initiatiefnemer in de gelegenheid te stellen om een aanvulling op het MER te maken.²

De Commissie is van mening dat in het MER en de aanvulling tezamen de **essentiële informatie aanwezig** is. Het MER is prettig leesbaar, helder gestructureerd en goed geïllustreerd. De achtergrondrapporten geven veel detailinformatie over de effecten van het voornemen.

Hoewel de aanvulling op het hydrologisch onderzoek weinig toegankelijk is en diverse onduidelijkheden bevat, kan daaruit worden afgeleid dat de hydrologische effecten van het voornemen in de aanlegfase fors groter kunnen zijn dan in het MER is beschreven. Tijdens de aanleg van de plas en zolang de taluds en bodem van de plas niet zijn afgedekt kunnen in een relatief groot gebied ten noorden van de plas aanzienlijke grondwaterstandverhogingen optreden, terwijl ten zuiden van de plas rekening gehouden moet worden met overeenkomstige grondwaterstandverlagingen. Daarom adviseert de Commissie om te borgen dat hiertoe tijdig een zorgvuldig monitoringssysteem wordt opgezet en dat voldoende mitigerende maatregelen worden genomen danwel achter de hand worden gehouden.

De aanvulling “aanzet voor een voortoets” maakt duidelijk dat, ook wanneer de uitkomsten van het aanvullende hydrologisch onderzoek in aanmerking worden genomen, significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden uitgesloten kunnen worden, uitgaande van de oostelijke ontsluitingsvariant.

Het MER is niet samen met het ontwerp-besluit ter visie gelegd. Daardoor is nog niet te beoordelen of het MER aan het besluit ten grondslag kan liggen. De beschrijvingen van het voornemen en effecten in het MER bevatten nog diverse onzekerheden en onduidelijkheden. Voorafgaand aan de besluitvorming zal het bevoegd gezag moeten vaststellen of de resultaten van het MER

---

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² Zie voor data en termijnen Bijlage 1. De aanvulling bestaat uit de notitie “1^e aanzet voor een voortoets in het kader van Natura 2000” d.d. 26 april 2010, een aanvulling op het hydrologisch onderzoek d.d. 9 juni 2010 en een memo met aanvullende toelichting hierop d.d. 6 juli 2010. De Commissie beveelt aan deze aanvullingen als een geheel openbaar te maken.

in de nadere uitwerking zodanig zijn verwerkt dat het MER ten grondslag kan liggen aan het besluit, danwel dat een aanvulling op het MER nodig is.

De aanvulling heeft niet ter visie gelegen. Daarom heeft de Commissie geen zienswijzen over de aanvulling in haar advies mee kunnen nemen. De Commissie adviseert de aanvulling zo spoedig mogelijk openbaar te maken.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht. In hoofdstuk 3 worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Hydrologische modellering

MER

Voor de beschrijving van de hydrologische effecten van het voornemen (in het MER en bijlage 2, Geohydrologie en oppervlaktewater) is gebruik gemaakt van een hydrologisch model. Hierbij plaatst de Commissie de volgende kanttekeningen:

- De beschrijving van het model en de uitgangspunten daarvoor is summier en daardoor niet goed controleerbaar.
- Het model is geijkt (gekalibreerd) aan de hand van stijghoogtes. Onduidelijk is op grond van welke stijghoogtes dit is uitgevoerd en in hoeverre gemeten grondwaterstanden direct of indirect bij de modelbouw zijn betrokken. Modelaanpassingen naar aanleiding van de ijking zijn niet beschreven. De betrouwbaarheid van het model is daardoor niet controleerbaar.
- Uit de modelresultaten volgt dat stijghoogteveranderingen als gevolg van de aanleg van de plas nauwelijks doorwerken naar de grondwaterstanden in de deklaag. De Commissie verwacht dat deze resultaten geen betrouwbaar beeld geven, omdat door het toegepaste topsysteem onvoldoende rekening is gehouden met de beperkte aanwezigheid van waterlopen.

Op grond hiervan verwachtte de Commissie dat de werkelijke effecten op de grondwaterstand groter zullen zijn dan berekend, zowel het verdrogende effect aan de zuidkant als het vernattende effect aan de noordkant. Het gevolg is dat effecten op natuur en de landbouw mogelijk worden onderschat en dat het onzeker is of voorspelde positieve effecten op natuur zich daadwerkelijk zullen voordoen.

Aanvulling

De aanvulling (het hydrologisch onderzoek) is weinig toegankelijk en bevat diverse onjuistheden en onnauwkeurigheden.³ De uitgangspunten van de nieuwe modellering zijn eveneens niet goed controleerbaar en verschillen tussen de eerdere en de nieuwe modellering zijn niet inzichtelijk gemaakt. Desondanks zijn op basis van de informatie uit de aanvulling de volgende conclusies te trekken:

- De nieuwe modelberekeningen geven aan dat de effecten van het voornemen veel groter kunnen zijn dan in het MER beschreven. De grondwaterstandverhoging aan de NNW-zijde van de plas is minstens vijfmaal zo

---

³ Zo is in het MER voor het eerste watervoerende pakket uitgegaan van een kD-waarde van 1000 m²/dag en in de aanvulling van een kD-waarde van 1500-2500 m²/dag.

groot. De grondwaterstandverlaging aan de ZZO-zijde blijkt iets groter dan eerder berekend. De Commissie wijst er op basis van de gebiedskenmerken op dat deze grondwaterverlaging mogelijk nog wordt onderschat.

- Uit de aanvulling blijkt dat ook de nieuwe modelberekeningen nog aanzienlijke onzekerheden kennen (bv ten aanzien van de weerstand van de deklaag).
- De hydrologische effecten - en daarmee het belang van de bovengenoemde onzekerheden - kunnen sterk beperkt worden wanneer de taluds en een aangrenzend deel van de bodem van de plas worden afgedekt met slechtdoorlatend materiaal. Uit informatie uit het MER, de aanvulling 'hydrologisch onderzoek' en nadere toelichting daarop blijkt dat deze maatregel ook in de aanlegfase kan worden toegepast en dat voldoende slechtdoorlatend materiaal bij de ontgroning beschikbaar komt.

De Commissie adviseert om bij nadere uitwerking van en besluitvorming over het voornemen:

- te borgen dat een adequaat monitoringssysteem opgezet wordt van peilbuizen en landbouwbuizen, waarmee tijdig en voldoende frequent⁴ metingen worden uitgevoerd;
- aan te geven welke mitigerende maatregelen in welke fase van uitvoering worden genomen en welke maatregelen achter de hand worden gehouden voor het geval de werkelijke effecten afwijken van de prognoses, rekening houdend met de haalbaarheid van deze maatregelen;
- te borgen dat de benodigde maatregelen tijdig worden genomen, mede op basis van de resultaten van de monitoring.

2.2 Gevolgen voor natuur

MER

In het MER en de achtergrondrapportage ecologie (bijlage 4) zijn de effecten van het voornemen op beschermde natuur én de bijdrage van het voornemen aan natuurontwikkeling beschreven. Bij de beoordeling hiervan is vooral aandacht besteed aan de invloed van het voornemen op het hydrologische systeem en de (positieve en negatieve) gevolgen daarvan. Onduidelijk is in hoeverre andere externe milieueffecten van het voornemen (vooral verstoring in zowel aanlegfase als gebruiksfase) kunnen leiden tot effecten op beschermde natuur. De Commissie constateerde dat:

- als blijkt dat de invloed op de grondwaterstand inderdaad groter is dan berekend in het MER, toename van verdroging van vennen in het Natura 2000-gebied Weerterbos niet op voorhand uitgesloten kan worden.
- op voorhand niet kan worden uitgesloten dat het voornemen door toename van verkeer leidt tot verstoring van broedvogels in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen en Ringselven (verstoring gevoelige broedvogels bevinden zich binnen 1 km afstand van het plangebied).

Aanvulling

In de aanvulling (1^e aanzet voor een voortoets) is inzicht gegeven in alle mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden "Weerter- en Budelerbergen en Ringselven" en "Weerterbos". Daaruit wordt geconcludeerd dat significante

---

⁴ Voor het vaststellen van de effecten van de ontgraving op de grondwaterstand is het noodzakelijk de onbeïnvloede situatie nauwkeurig vast te leggen. In het beïnvloedingsgebied is er nu nog nauwelijks informatie over de grondwaterstand beschikbaar. Bovendien bestaan er grote onzekerheden over de invloed van de ruimtelijk sterk variërende weerstand van de deklaag en de ongelijktijdig droogvallende drainagemiddelen op de te verwachten grondwaterstandveranderingen in de loop van een jaar. Om de niet-stationaire nulsituatie met voldoende nauwkeurigheid te kunnen vastleggen dient de grondwaterstand tijdig (bijv. twee jaar voor de ontgraving) en voldoende frequent (24 maal per jaar) te worden gemonitord.

negatieve gevolgen voor deze Natura 2000-gebieden uitgesloten kunnen worden. De Commissie constateert:

- dat de geluidverstoring in de Weerter- en Budelerbergen toeneemt, maar dat deze verstoring ruimschoots blijft onder de kritische verstoringsgrens voor bosvogels (42 dB(A)), mits wordt uitgegaan van de meest gunstige ontsluitingsvariant (oostelijke inrit);
- dat in gebieden waar grondwaterafhankelijke natuurwaarden of habitattypen voorkomen geen substantiële grondwaterstandverlagingen optreden.⁵

■ De Commissie adviseert om bij besluitvorming over het voornemen na te gaan of de uitgangspunten van de “voortoets” correct en actueel zijn en zonodig aanvullende berekeningen uit te voeren en extra mitigerende maatregelen te treffen.

3. AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG

De beschrijving van het voornemen (zowel de uitvoeringsfase als het eindbeeld) en de beschrijving van de effecten in het MER bevatten nog onzekerheden en onduidelijkheden:

- Uit het MER is niet duidelijk waarom ontgroning tot 28 meter diepte plaats zal vinden, terwijl dieper ontgronden mogelijk rendabeler is, zonder dat het tot een grotere milieubelasting leidt.
- Er zijn geen terugvalopties in beeld gebracht, bijvoorbeeld voor het geval niet alle gronden verworven kunnen worden of als de vraag naar zand tegenvalt; het is denkbaar dat de zandwinning om die reden langer gaat duren (met als gevolg een langere periode van hinder) en minder rendabel is dan verwacht. Het is niet duidelijk welke consequenties dit zal hebben voor de inrichting en het gebruik van het recreatiegebied.
- In de periode dat gelijktijdig zandwinning en exploitatie van het recreatiegebied plaatsvindt zijn zonering, (verkeers)veiligheid en ontsluiting (inclusief parkeren) binnen het plangebied aandachtspunten.
- Het MER geeft geen duidelijkheid over het “benutten van ontwikkelingsruimte” (zie onder andere p. 26 van het MER) en de aard en omvang van gebouwde voorzieningen.
- Door de onzekerheid over de hydrologische effecten van het voornemen is onduidelijk of de beoogde natuurontwikkeling (EVZ Boschloop en Aarbrandsven) daadwerkelijk haalbaar is.
- De verkeerseffecten van het voornemen, zowel in de uitvoeringsfase als exploitatiefase, zijn gebaseerd op verschillende aannames. Omdat bronvermelding ontbreekt is onduidelijk waar deze aannames op zijn gebaseerd. De resultaten zijn daardoor niet verifieerbaar en hoogstens indicatief voor de werkelijke effecten. Het MER maakt niet duidelijk of het voornemen kan leiden tot knelpunten, zoals (toename van) congestie op toegangswegen.

Bovengenoemde onzekerheden leiden op voorhand niet tot essentiële tekortkomingen in het MER. Het betekent wel dat in de bestemmingsplanprocedure sommige onderdelen van het voornemen nog uitgewerkt of gewijzigd zullen worden. Bij deze nadere uitwerking zal moeten blijken of (onderdelen van) het

---

⁵ Zoals in § 2.1. van dit advies aangegeven verwacht de Commissie dat de berekende grondwaterstandverlaging mogelijk een onderschatting te zien geeft. Desondanks verwacht de Commissie dat de werkelijke grondwaterstandverlaging geen significante effecten zal hebben op grondwaterafhankelijke natuurwaarden, op grond van de afstand tussen de ontgraving en de betreffende gebieden.

voornemen zodanig wijzigen dat de milieueffecten daarvan niet door het MER worden afgedekt.

- De Commissie adviseert om bij besluitvorming over het bestemmingsplan te beoordelen of het MER nog ten grondslag kan liggen aan het besluit, of dat wijzigingen in het voornemen alsnog noodzaken tot een aanvulling op het MER en/of extra mitigerende maatregelen (zie ook § 2.2).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing besluit-MER

Initiatiefnemer: BillyBird B.V. en NIBA

Bevoegd gezag: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Cranendonck

Besluit: wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r.: C10.1

Activiteit: Ontwikkelen van een natuur- en recreatieterrein met ontgronding

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Grenskoerier van: 8 november 2006
ter inzage legging startnotitie: 9 november tot en met 20 december 2006
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 6 november 2006
richtlijnenadvies uitgebracht: 11 januari 2007
richtlijnen vastgesteld: 13 maart 2007
kennisgeving MER in de Grenskoerier van 3 maart 2010
ter inzage legging MER: 4 maart tot en met 14 april 2010
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 2 maart 2010
toetsingsadvies uitgebracht: 8 juli 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. J.J. Bakker
ing. J.A. Janse
drs. P.J. Jongejans (secretaris)
dr. C.J. Hemker
drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)
ir. K.A.A. van der Spek

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer en de vastgestelde richtlijnen voor het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- MER Muzenrijk, Groen-planning Maastricht bv, januari 2010.
- Hydrologisch onderzoek Natuur- en recreatiepark Muzenrijk, Oranjewoud, 9 oktober 2008.
- Flora- en faunaonderzoek Natuur- en recreatiepark Muzenrijk, Groen-planning Maastricht bv, 23 december 2009.
- Muzenrijk en verkeer, toekomstige verkeersafwikkeling van het natuur- en recreatiepark, Groen Licht Verkeersadviezen bv, januari 2009.
- 1^e aanzet voor een voortoets in het kader van Natura 2000, Grontmij| Groen-planning bv, 26 april 2010.
- Hydrologisch onderzoek Natuur- en recreatiepark Muzenrijk, aanvullende informatie, Oranjewoud, 9 juni 2010.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Aelmans Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu, namens Mts. Van den Wildenberg, Budel
  2. Waterschap De Dommel, Boxtel
  3. Regionale Brandweer, Eindhoven
  4. A. Verhagen-Nobel, Maarheeze
  5. VOF Horst Agriculture, Budel
  6. Achmea rechtsbijstand, namens J.W.G. Heesen, Budel
  7. Achmea rechtsbijstand, namens R.J. van Lent
  8. Den Hollander Advocaten, namens L.G.M. Gansewinkel en P.T.E. Rooijakkers
  9. George van Cranenbroek, Budel
- verslag informatie-avond d.d. 31 maart 2010

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Natuur- en recreatiepark Muzenrijk (BillyBird), gemeente Cranendonck en de aanvulling daarop

BillyBird Beheer BV en NIBA NV hebben het voornemen een natuur- en recreatieterrein van ca. 80 hectare te ontwikkelen nabij de Randweg-Noord in Budel. De ontwikkeling van het park is gekoppeld aan een ontgronding ten behoeve van het aanleggen van een recreatieplas en grondstoffenwinning. Voor het voornemen is een wijziging van het bestemmingsplan van de gemeente Cranendonck nodig. Ten behoeve van de besluitvorming hierover wordt de m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Cranendonck is het bevoegd gezag in deze procedure

ISBN: 978-90-421-3026-5

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

